

LØN OG BESKÆFTIGELSE FOR DIMITTENDER FRA KANDIDATUDDANNELSERNE

Udarbejdet af:

Kristian Thor Jakobsen, underdirektør og cheføkonom
Lærke Dyrby Kloch, projektassistent

Denne rapport er en del af projektet "På højde med de bedste" og gennemføres af Tænk tanken DEA. Projektet er støttet af Novo Nordisk Fonden (bevillingsnummer: NNF22SA0078114).

Udgivet maj 2023

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund.....5

Hovedkonklusioner8

Implikationer9

Løn og beskæftigelse..... 11

Data og metode.....20

Litteraturliste.....22

Bilag.....24

01

Baggrund

Baggrund

Ledigheden og lønnen for dimittender fra de videregående uddannelser har været et omdrejningspunkt i de seneste i hvert fald ti år. Særligt den ledighedsbaserede dimensioneringsmodel fra 2014, der sætter loft over optaget for uddannelser med markant og systematisk overledighed, er et klart eksempel på dette fokus. Ifm. dette fokus har der dog også været en diskussion af bl.a. konsekvenser af opgørelsestidspunktet for dimittendledigheden. Så når man fokuserer på, i hvor høj grad dimittender kommer i beskæftigelse relativt kort tid efter afsluttet uddannelse, kan man komme til at overse, at eventuelle forskelle mellem uddannelser retter sig over tid, når dimittender har haft lidt længere tid på arbejdsmarkedet.

Givet dette fokus er der i tidens løb udarbejdet en række analyser af beskæftigelsen blandt dimittender med kandidatuddannelser. En del af dem har fokus på, i hvor høj grad personer med en kandidatuddannelse varetager et job, der kræver kompetencer, som man typisk kun får ved at have en netop denne type uddannelse.

ROCKWOOL Fonden har fx fundet, omkring halvdelen af alle personer med en kandidatuddannelse arbejder i job, der ikke nødvendigvis kræver en uddannelse på dette niveau (Clausen og Skaksen, 2018). Analysen finder, at det især er kandidater fra de tekniske, humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser, der arbejder under niveau. Analysen finder også, at lønnen er højere blandt personer med kandidatuddannelser, der arbejder på niveau, sammenlignet med dem, der arbejder under. Dette gælder dog ikke på det samfundsvidenskabelige område. Et lignende studie ser på andelen af dimittender fra kandidatuddannelser, der arbejder på niveau hhv. ét og fem år efter afsluttet uddannelse. Her er det igen de humanistiske og samfundsvidenskabelige dimittender, der oftest arbejder under niveau ift. jobkategorien (DEA, 2016). Analysen finder dog også, at lønnen blandt de samfundsvidenskabelige dimittender i langt højere grad matcher deres uddannelsesniveau. Særligt sammenlignet med de humanistiske dimittender.

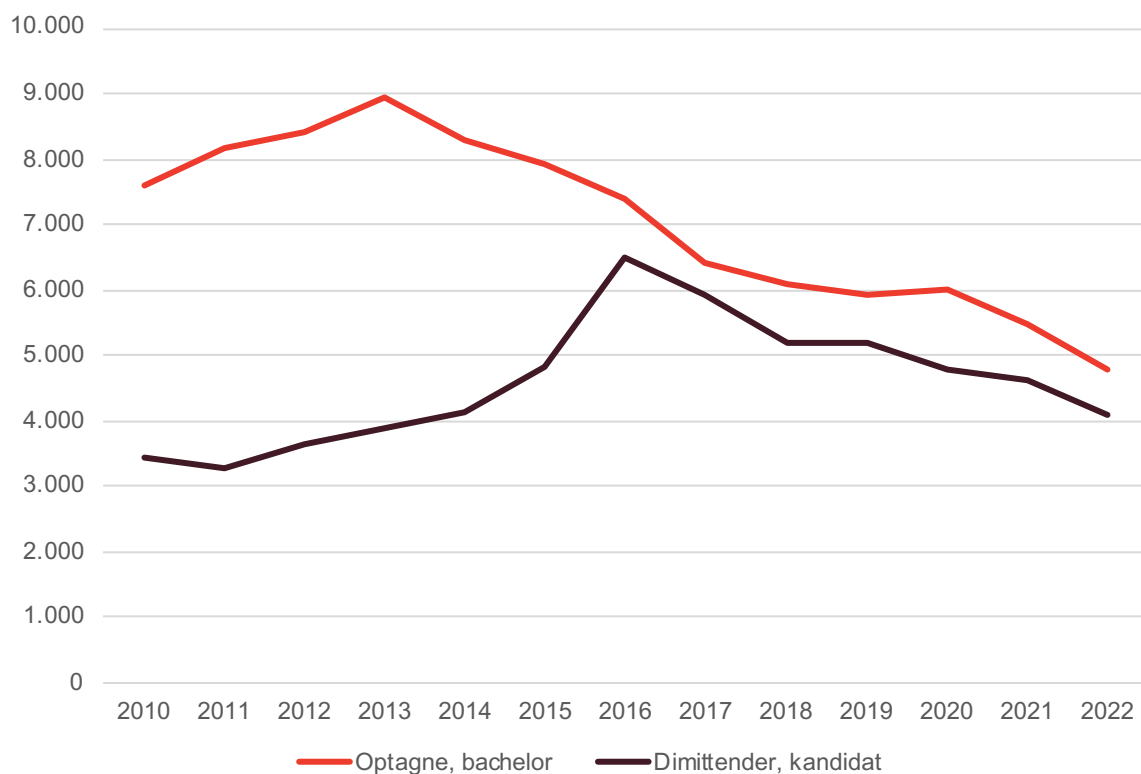
Finansministeriet har også tidligere fundet, at andelen af personer med kandidatuddannelser beskæftiget i ufaglært arbejde var størst blandt personer med humanistiske og kunstneriske uddannelser (Finansministeriet, 2016). Og hvis man fx holder dimittendernes løn op imod lønnen for dimittender med en erhvervsakademiuddannelse, har humanistiske dimittender fra kandidatuddannelserne den største andel, der tjener mindre end dimittender fra erhvervsakademierne (Dansk Erhverv, 2023).

Der er dog en mærkbar gevinst ved at tage en kandidatuddannelse sammenlignet med alle andre uddannelsesniveauer (AE, 2022). Her har personer med en humanistisk uddannelse også en højere disponibel livsindkomst end de fleste andre uddannelsesgrupper, bortset fra de øvrige kandidatuddannelser.

I denne analyse ser vi nærmere på, hvordan dimittender fra kandidatuddannelserne klarer sig i årene efter afsluttet uddannelse, når det kommer til løn, beskæftigelse og jobtype. Vi ser bl.a. på, om forskellene mellem de forskellige hovedområder varierer, alt efter om vi ser på dimittenderne kort tid efter afsluttet uddannelse eller fem år efter.

Boks 1 // Den fulde effekt af den ledighedsbaserede dimensionering har ikke vist sig endnu

Antallet af dimittender følger som forventet med forsinkelse antallet af optagne på de humanistiske uddannelser, jf. nedenstående figur. Denne analyse vil derfor omfatte uddannelser, der er omfattet af den ledighedsbaserede dimensionering, men hvor dimensioneringen ikke er slået fuldt igennem. Derfor er analysen ikke velegnet til at vurdere behovet for eventuel yderligere dimensionering. Figuren viser antallet af optagne på de humanistiske bacheloruddannelser og antallet af dimittender fra de humanistiske kandidatuddannelser fra 2010-2022.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus

Vi ser også på, i hvor høj grad eventuelle forskelle er forklaret ved de studerendes baggrundskarakteristika som fx køn og gymnasiekarakterer. Vi kigger kun på løn og beskæftigelse og ser derfor ikke på fx iværksætteri blandt dimittender fra kandidatuddannelserne.¹

¹ Andre analyser har bl.a. fundet, at antallet af dimittender fra kandidatuddannelserne, der starter egen virksomhed, er steget mærkbart efter 2008, og at dimittender fra de humanistiske uddannelser i højere grad end de øvrige områder bliver iværksættere (DEA, 2021; IRIS Group, 2019).

02

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

- Ift. løn og beskæftigelse fordeler dimittenderne fra de forskellige hovedområder sig på samme måde. Dimittender fra de humanistiske og kunstneriske uddannelser har den laveste beskæftigelse og løn i årene efter afsluttet kandidatuddannelse. Omvendt er dimittender fra de sundhedsvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og tekniske uddannelser kendetegnet ved relativ høj beskæftigelse og løn. Disse tendenser gælder, uanset hvornår vi opgør det i de første fem år efter afsluttet kandidatuddannelse, og også når vi tager højde for andre baggrundskarakteristika blandt dimittenderne. Det er vigtigt at understrege, at analysen fokuserer på en periode, før den ledighedsbaserede dimensionering slår igennem. Analysen kan således ikke direkte sige noget om, hvilke dimittender der kan have en overledighed med den nuværende dimensionering.
- Andelen af dimittender, der er ansat i stillinger inden for ledelsesarbejde eller "arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område", er også stor for dimittender fra de sundhedsvidenskabelige og tekniske uddannelser, mens andelen blandt samfundsvidenskabelige dimittender ligger nogenlunde på niveau andelen blandt fx de humanistiske dimittender.
- Der er uddannelsesgrupper inden for det humanistiske hovedområde som fx "Digitalt design og interaktionsdesign" og "Erhvervsprog", hvor dimittenderne er beskæftiget i lige så høj grad som de fleste naturvidenskabelige dimittender. Langt de fleste humanistiske uddannelser er dog kendetegnet ved en relativ lav beskæftigelse blandt dimittenderne. Der er også visse samfundsvidenskabelige uddannelsesgrupper med lav dimittendbeskæftigelse, nemlig "Antropologi" og "Globalisering og internationale samfundsstudier". Igen er det vigtigt at minde om, at analysen er lavet på årgange, før den ledighedsbaserede dimensionering slog igennem.

Implikationer

Analysen viser først og fremmest, at der er relativ konsistente forskelle på, hvordan dimittender klarer sig ift. løn og beskæftigelse efter afsluttet kandidatuddannelse. Og at resultaterne forbliver de samme, uanset hvornår vi ser på dimittendernes status efter afsluttet uddannelse. Hvis vi alene ser på de største hovedområder, viser analysen, at dimittender fra de humanistiske uddannelse har en lavere beskæftigelsesgrad og løn, særligt sammenlignet med fx samfundsvidenskabelige dimittender og dimittender fra teknisk videnskab. Dette betyder, at selve opgørelsestidspunktet ikke ser ud til at kunne forklare eventuelle forskelle mellem dimittenderne, når vi ser på deres status efter afsluttet uddannelse.

Vi kan dog også se, at der er forskelle ift. løn og beskæftigelse inden for de forskellige hovedområder, når vi opdeler dimittenderne efter mere detaljerede uddannelsesgrupper. Der er fx uddannelsesgrupper inden for de humanistiske uddannelser, hvor dimittenderne har en beskæftigelsesgrad svarende til de naturvidenskabelige dimittender. Omvendt er der nogle få grupper af samfundsvidenskabelige dimittender, der har relativ lav beskæftigelsesgrad. Men overordnet set er der ikke tale om, at dimittender fra forskellige uddannelsesgrupper klarer sig vidt forskelligt, når vi sammenligner dimittender fra det samme hovedområde. Så den overordnede lavere beskæftigelsesgrad blandt de humanistiske dimittender er altså ikke et udslag af nogle få uddannelser med meget lave beskæftigelsesgrader.

Hvis fokus bliver rettet mod, hvilken jobfunktion dimittenderne varetager, ændrer billedet sig en smule, ved at samfundsvidenskabelige dimittender har en relativ stor andel af dimittender, der arbejder under niveau, svarende nogenlunde til niveauet for fx de humanistiske dimittender. Den nuværende regering har foreslået at op mod halvdelen af kandidatuddannelserne skal omlægges til etårige kandidater, som udspringer af den tidligere S-regerings udspil "Danmark kan mere III" (Regeringen, 2022a, 2022b). Uddannelser, der adresserer erhvervslivets behov for "højt specialiseret arbejdskraft", er dog undtaget. Omlægningen til de etårige kandidatuddannelser er derfor især tiltænkt uddannelser inden for humaniora og samfundsvidenskab og i mindre grad inden for de sundhedsvidenskabelige, naturvidenskabelige og tekniske områder, uden at den høje specialisering dog blev defineret yderligere i udspillet. Så hvis "mere specialiserede jobfunktioner" i forbindelse med en eventuel reform af kandidatuddannelserne bliver defineret alene ud fra jobfunktionerne, vil det omfatte en del samfundsvidenskabelige dimittender, der har en jobfunktion, der ikke nødvendigvis tilsiger høj specialisering. Men samtidig er disse dimittender kendetegnet ved at have en relativ lav ledighed og høj løn.

Til sidst viser vi også, at forskelle i baggrundskarakteristika heller ikke grundlæggende kan forklare forskellene i dimittendernes beskæftigelse og løn. Så hvis vi tager højde for baggrundskarakteristika som fx køn, alder og herkomst, finder vi stadig, at fx beskæftigelsen blandt kunstneriske og humanistiske dimittender ligger lavere end for dimittender fra de andre store hovedområder.

Alt i alt viser analysen altså, at der er forskel på, hvordan dimittender klarer sig ift. løn og beskæftigelse, når vi opdeler dem efter deres uddannelses hovedområde. Og at disse forskelle ikke forsvinder, hvis vi ændrer på opgørelsestidspunkt, ser nærmere på uddannelsesgrupper inden for hvert hovedområde eller tager højde for dimittendernes baggrundskarakteristika. Disse parametre skal derfor ikke være barrierer for at diskutere, hvordan dimittender klarer sig efter afsluttet uddannelse ift. løn og beskæftigelse.

04

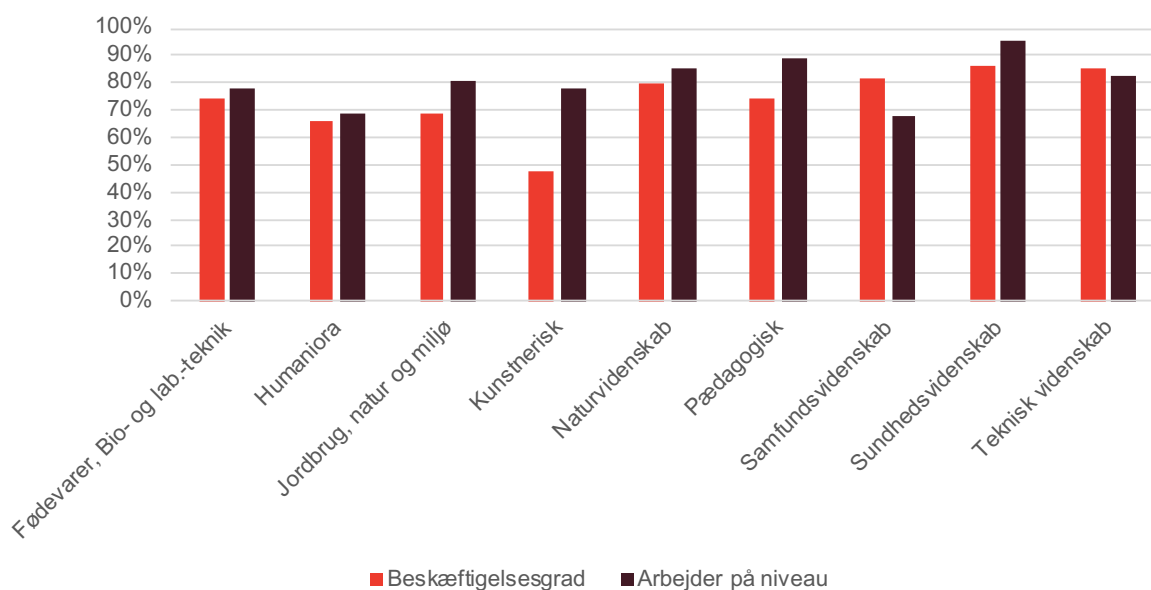
Løn og beskæftigelse

Løn og beskæftigelse

Beskæftigelsesgraden to år efter afsluttet kandidatuddannelse er højest for dimittender uddannet inden for samfundsvidenskab, sundhedsvidenskab og teknisk videnskab med 82-86 pct., jf. figur 1.² Dimittender fra de kunstneriske uddannelser har den laveste beskæftigelsesgrad med 48 pct., mens dimittender fra de humanistiske og teologiske uddannelser – herefter kaldet humanistiske eller humaniora – har den næstlaveste andel med 66 pct.³

Hvis vi ser på dimittender i beskæftigelse, har dimittender inden for sundhedsvidenskab den største andel – 96 pct. – der er ansat i stillinger inden for ledelsesarbejde eller ”arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område”. Personer med kandidatuddannelser ansat i disse stillinger bliver herefter kategoriseret som ”arbejder på niveau”. Dimittender fra de samfundsvidenskabelige og humanistiske uddannelser har de laveste andele med 67-68 pct. Dermed er de samfundsvidenskabelige dimittender altså karakteriseret ved en relativ høj beskæftigelse, men en relativ lav andel, der arbejder på niveau bedømt ud fra deres jobkategori.

Figur 1 // Beskæftigelsesgraden og andelen, der arbejder på niveau, to år efter afsluttet kandidatuddannelse i 2010-2015 fordelt på hovedområde

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelsesgraden er baseret på dimittender fra 2010-2015, to år efter at de færdiggjorde deres uddannelse. Beskæftigelsesgraden er baseret på BFL-registeret, som oplyser antal timer arbejdet i det andet år efter endt studie divideret med 1.924. Andelen, der arbejder på niveau, er baseret på RAS-registeret og er personer, der er ansat i lederstillinger eller ”arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område”. Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte.

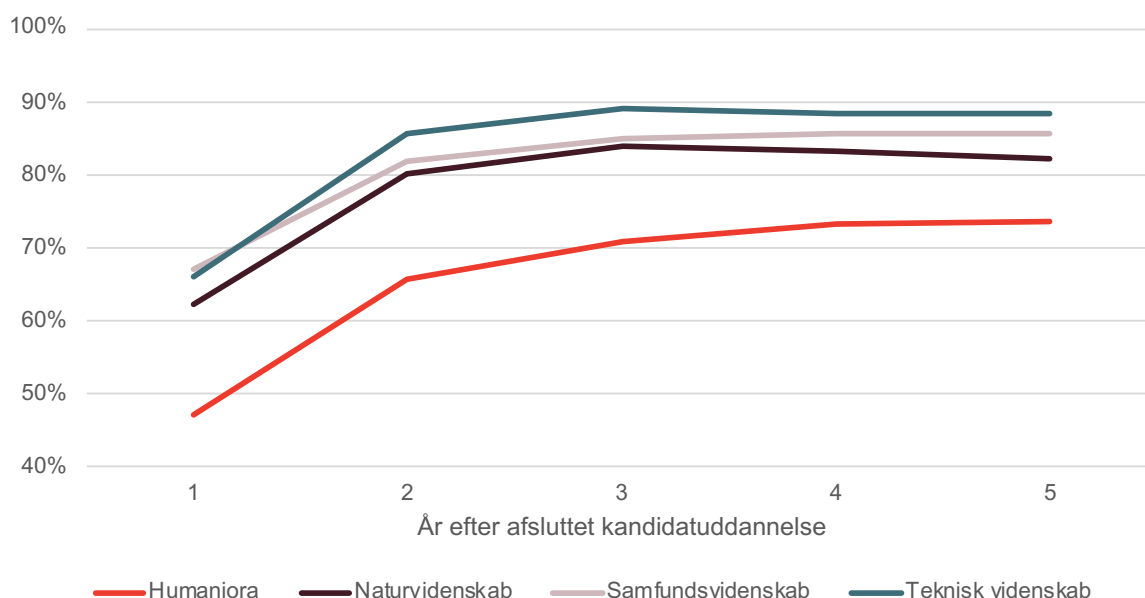
² Omdrejningspunktet for analysen er dimittender fra 2010-2015. Disse er valgt, da analysen følger dimittender i fem år efter afsluttet kandidatuddannelse. Se bilaget for figur vedrørende beskæftigelse for dimittenderne fra 2013-2018.

³ Se bilaget for beskæftigelsesgraden et år efter afsluttet uddannelse – samme figur for kandidatårgangene 2011-2020. Dimittendledigheden or studieåret 2020/2021 ser desuden ud til at være faldet et år efter afsluttet uddannelse (Dansk Industri, 2023).

Andelen af dimittender i beskæftigelse stiger naturligt i de første år efter afsluttet kandidatuddannelse, i takt med at dimittenderne har haft tid til at finde et job, jf. figur 2. Og uanset om vi ser på beskæftigelsen for dimittender i år 1 eller år 5 efter afsluttet kandidatuddannelse, er det dimittenderne fra de humanistiske uddannelser, der har den laveste beskæftigelsesgrad. De samfundsvidenskabelige og teknisk-videnskabelige dimittender følges pænt ad med de højeste beskæftigelsesgrader.

Forskellen i beskæftigelsesgrad mellem fx humanistiske og samfundsvidenskabelige dimittender ligger ca. 15-20 procentpoint lavere for de humanistiske dimittender i det første år efter afsluttet kandidatuddannelse. Denne forskel er reduceret til 12 procentpoint fem år efter afsluttet kandidatuddannelse. Beskæftigelsen blandt humanistiske og naturvidenskabelige dimittender haler altså en del ind på beskæftigelsen for de to andre grupper i årene efter afsluttet kandidatuddannelse. Men samtidig er der ikke tvivl om, at beskæftigelsen blandt humanistiske dimittender er den laveste samlet set sammenlignet med de tre andre store hovedområder.

Figur 2 // Beskæftigelsesgraden et til fem år efter afsluttet kandidatuddannelse fordelt på hovedområde

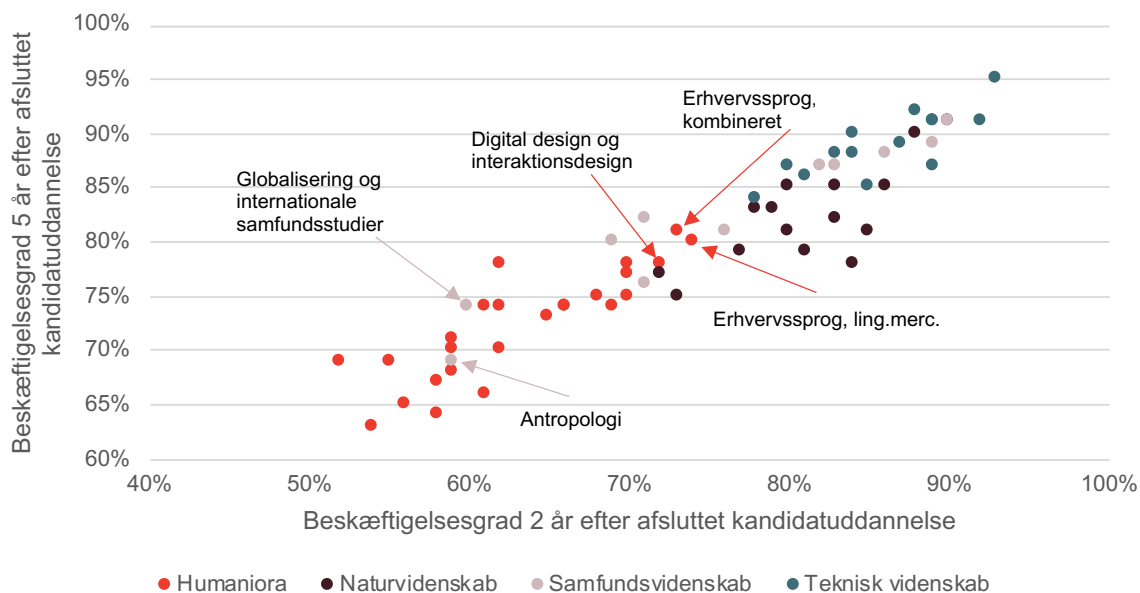
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelsesgraden er beregnet for dimittender fra 2010-2015. Beskæftigelsesgrad er baseret på BFL-registeret, hvor vi beregner den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad regnet som det samlede antal timer arbejdet i årene efter afsluttet uddannelse divideret med 1.924.

Hvis vi opdeler dimittenderne efter deres uddannelsesgruppe inden for hovedområdet, er der betydelige forskelle i beskæftigelsesgraden for særligt de humanistiske og samfundsvidenskabelige dimittender, jf. figur 3. For det første er der tre humanistiske uddannelsesgrupper, der er beskæftiget i samme grad som mange naturvidenskabelige uddannelser. Det er humanistiske uddannelser inden for fx "Digitalt design og interaktionsdesign" og forskellige grupper af erhvervsprog.

Samtidig er der også enkelte samfundsvidenskabelige uddannelsesgrupper, der adskiller sig ved at have markant lavere beskæftigelse end de øvrige samfundsvidenskabelige dimittender. Her er der tale om dimittender inden for "Antropologi" og "Globalisering og internationale samfundsstudier".⁴

Figur 3 // Beskæftigelsesgrad henholdsvis to og fem år efter afsluttet kandidatuddannelse inden for udvalgte hovedområder

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelsesgraden er beregnet for dimittender fra 2010-2015. Beskæftigelsesgrad er baseret på BFL-registeret, hvor vi beregner den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad regnet som det samlede antal timer arbejdet i årene efter afsluttet uddannelse divideret med 1.924. Andelen, der arbejder på niveau, er baseret på RAS-registeret og er personer, der er ansat i lederstillinger eller "arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område". Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte. Vestgermansk inkluderer engelsk og tysk.

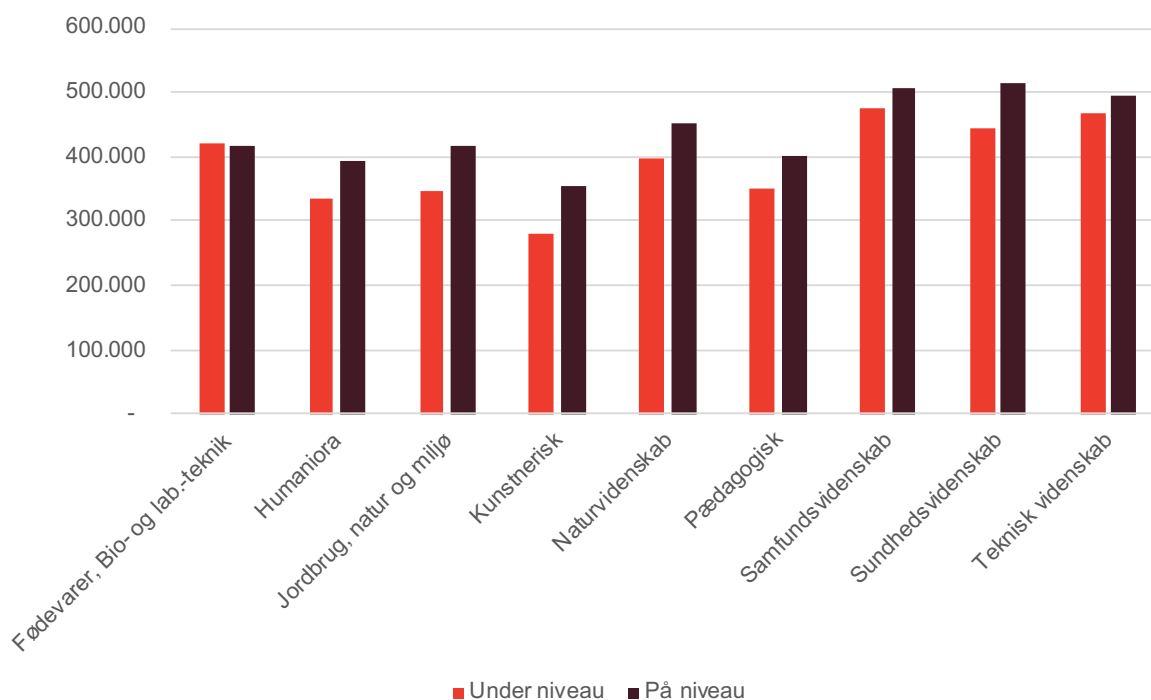
Sundhedsvidenskabelige dimittender har i gennemsnit den højeste løn, når vi ser på lønnen fem år efter afsluttet kandidatuddannelse, jf. figur 4. De samfundsvidenskabelige dimittender, der arbejder på niveau, har den næsthøjeste løn med knap 510.000 kr. om året, mens de dimittender, der er beskæftiget, men arbejder under niveau, har en gennemsnitsløn på 475.000 kr. De laveste gennemsnitslønninger gælder for dimittender inden for de kunstneriske uddannelser efterfulgt af de humanistiske. Altså samme billede, som vi så ift. beskæftigelse.

Derudover er der naturligt en sammenhæng mellem, om man arbejder på niveau eller ej, og ens løn. For hovedområderne gælder det nemlig, at dimittender, der arbejder på niveau, har en højere gennemsnitsløn end de dimittender med samme uddannelse, der er beskæftigede, men arbejder under niveau.⁵ Dimittender fra fødevarer, bio- og laboratorieteknik har så godt som samme gennemsnitsløn, uafhængigt af om de arbejder på niveau

⁴ "Globalisering og internationale samfundsstudier" tæller bl.a. en del cand.soc.-uddannelser som fx EU-studier og globale studier samt internationale udviklingsstudier.

⁵ Der er også tydelig sammenhæng mellem løn og arbejde på niveau, hvis vi ser på, om andelen af beskæftigede dimittender, der arbejder på niveau, to år efter afsluttet kandidatuddannelse, og gennemsnitslønnen efter fem år (se bilaget).

Figur 4 // Gennemsnitlig løn fem år efter afsluttet kandidatuddannelse fordelt på hovedområde, og om dimittenderne arbejder på niveau

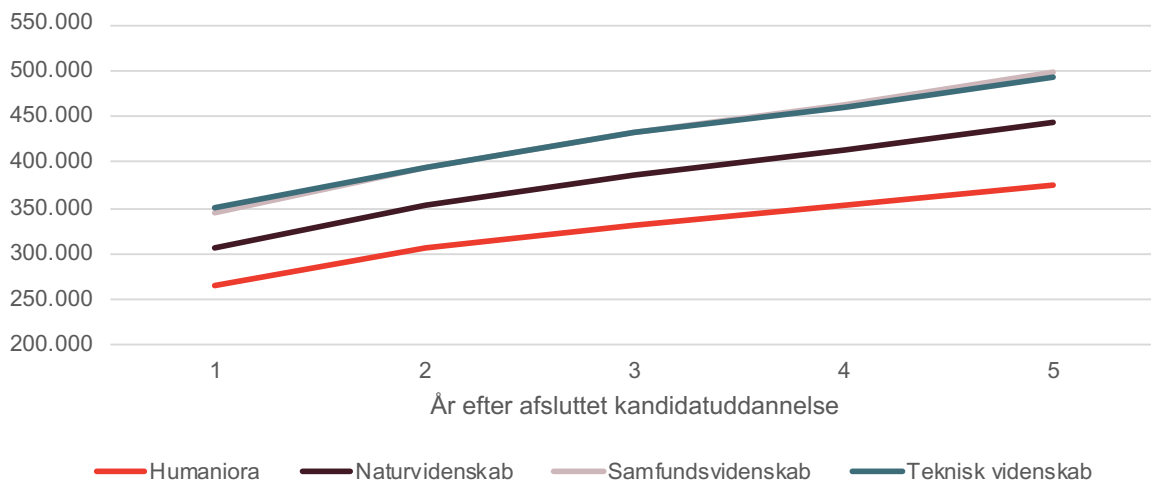
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Inkluderer dimittender fra 2010 til 2015. Beskæftigelse er baseret på RAS-registeret og er dermed opgjort ultimo november. Andelen, der arbejder på niveau, er baseret på RAS-registeret og omfatter personer, der er ansat i lederstillinger eller "arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område". Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte. De gennemsnitlige lønninger er baseret på personer i beskæftigelse. Lønnen er beregnet ud fra arbejdsmarkedsbidrag i indkomstregisteret.

Hvis vi sammenligner lønnen for dimittender fra de store hovedområder et til fem år efter afsluttet kandidatuddannelse, er konklusionen også stadig den samme, jf. figur 5. Dimittender fra de humanistiske uddannelser har i alle år en lavere gennemsnitsløns end dimittender fra de øvrige hovedområder, mens dimittender fra det tekniske hovedområde samt det samfundsvidenskabelige hovedområde har den højeste løn. I modsætning til forskellene i beskæftigelsen bliver forskellen mellem dimittenderne fra hovedområderne ift. løn ikke mindre over de fem år. Fx tjener dimittender fra de humanistiske uddannelser 22-25 pct. mindre end samfundsvidenskabelige dimittender både to og fem år efter afsluttet kandidatuddannelse.⁶

⁶ De humanistiske dimittender har også de laveste lønniveauer to og fem år efter, hvis dimittenderne bliver opdelt mere detaljeret efter deres uddannelsesgruppe (se bilaget).

Figur 5 // Gennemsnitlig løn et til fem år efter afsluttet kandidatuddannelse fordelt på hovedområde

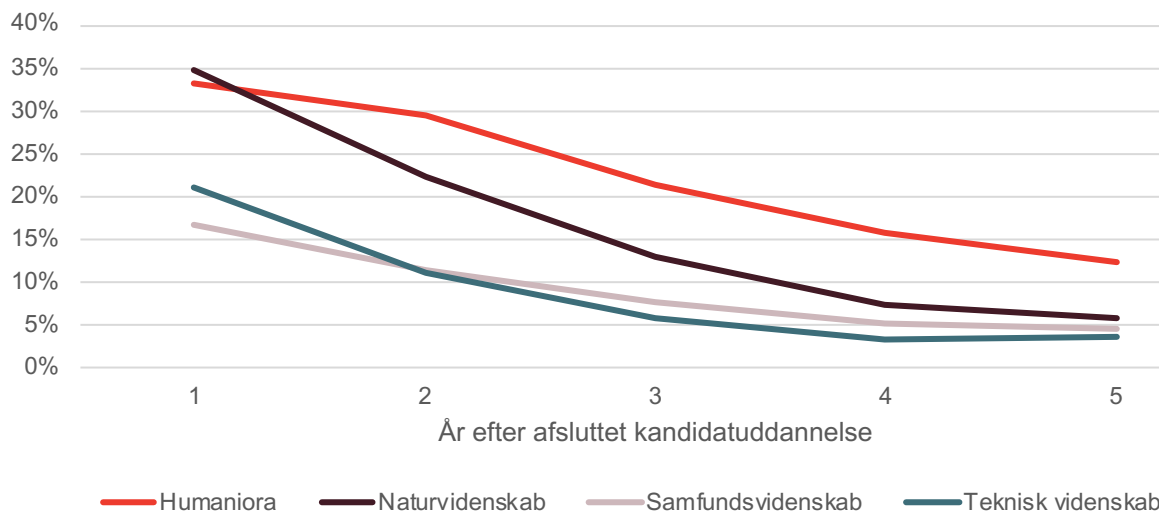
Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Inkluderer dimittender fra 2010 til 2015. Beskæftigelse er baseret på RAS-registeret og er dermed opgjort ultimo november. Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte. De gennemsnitlige lønninger er baseret på personer i beskæftigelse. Lønnen er beregnet ud fra arbejdsmarkedsbidrag i indkomstregisteret.

Andelen af dimittender, der arbejder til en relativ lav løn, her sat til 29.000 kr. om måneden, er størst blandt naturvidenskabelige og humanistiske dimittender, jf. figur 6.⁷ To år efter afsluttet uddannelse er omkring 30 pct. af de humanistiske dimittender ansat i et job, hvor de tjener højst 29.000 kr. om måneden. For naturvidenskabelige dimittender er andelen 22 pct., mens den er 11-12 pct. for samfundsvidenskabelige og tekniske dimittender. Fem år efter endt uddannelse er andelen for humanistiske dimittender faldet til 12 pct., hvilket dog stadig er dobbelt så højt som andelen for de øvrige dimittender.

⁷ De 29.000 kr. om måneden inklusive pension svarer nogenlunde til satsen for nyuddannede bachelorfuldmægtige i staten uden rådighedstillæg.

Figur 6 // Andel, der tjener højst 29.000 kr. om måneden et til fem år efter afsluttet kandidatuddannelse fordelt på hovedområde

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Inkluderer dimittender fra 2010 til 2015. Beskæftigelsesgraden er baseret på BFL-registeret. Der medtælles kun fuldtidsansatte. Lønnen er inklusive pension og beregnet ud fra arbejdsmarkedsbidrag i indkomstregisteret. 29.000 kr. om måneden inklusive pension svarer nogenlunde til satsen for nyuddannede bachelorfuldmægtige i staten uden rådighedstillæg.

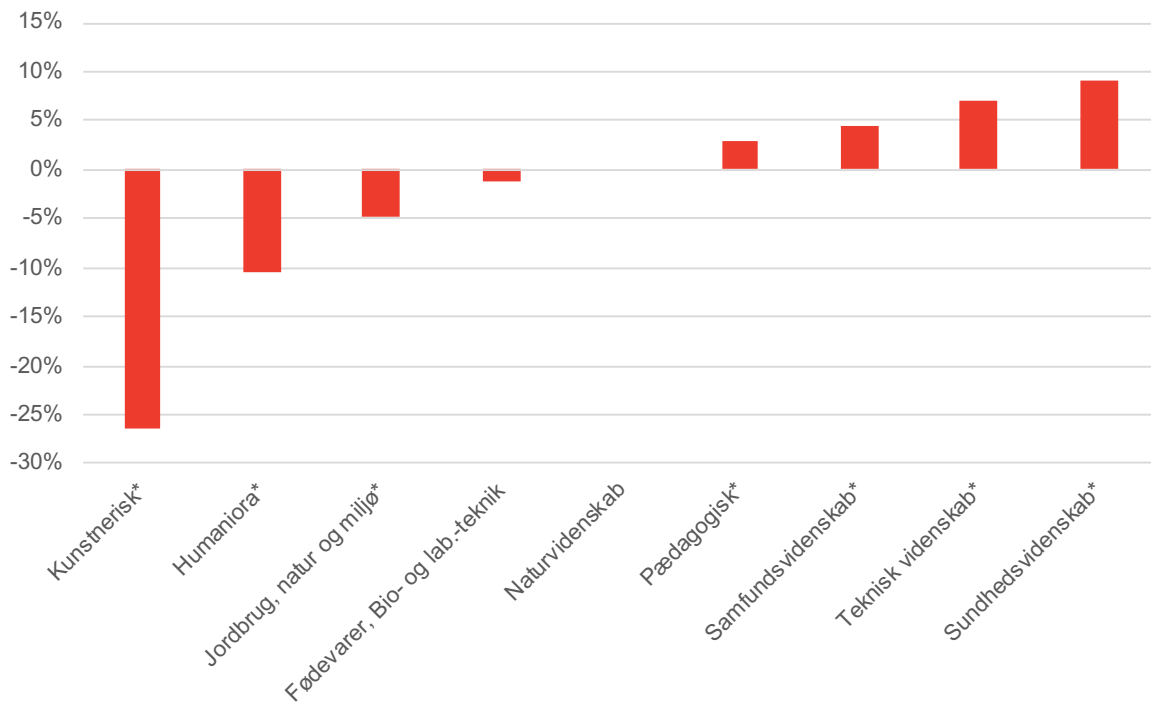
Der er altså en klar tendens til, at dimittender fra de humanistiske kandidatuddannelser har en lavere beskæftigelse og løn sammenlignet med dimittender fra de andre større hovedområder. Omvendt ligger beskæftigelse og løn relativt højt for dimittender fra de samfunds- og sundhedsvidenskabelige områder samt teknisk videnskab. Dette er uafhængigt af, om vi ser på status fx to eller fem år efter afsluttet kandidatuddannelse.

Indtil nu har vi dog bare sammenlignet dimittenderne fra de forskellige hovedområder uden at tage højde for, at dimittenderne kan være forskellige fra område til område, når det kommer til fx kønssammensætning og gymnasialt karaktersnit. Derfor opstiller vi en regressionsmodel, hvor vi netop tager højde for en række baggrundskarakteristika og ser, om vi kan genfinde de samme forskelle ift. løn og beskæftigelse hovedområder imellem.⁸

Og det er stadig dimittender fra de kunstneriske og humanistiske uddannelser, der har den laveste beskæftigelsesgrad, når der er taget højde for baggrundskarakteristika, jf. figur 7. Og stadig de samme dimittender som før, der har de højeste beskæftigelsesgrader. Det betyder altså, at de forskelle, som vi ser i dimittendernes beskæftigelse på tværs af hovedområder, ikke er drevet af forskelle i de studerendes baggrundskarakteristika.

⁸ Se "Data og metode" for flere detaljer.

Figur 7 // Procentvis forskel i beskæftigelsesgraden to år efter afsluttet kandidatuddannelse kontrolleret for baggrundskarakteristika. Fordelt på hovedområde

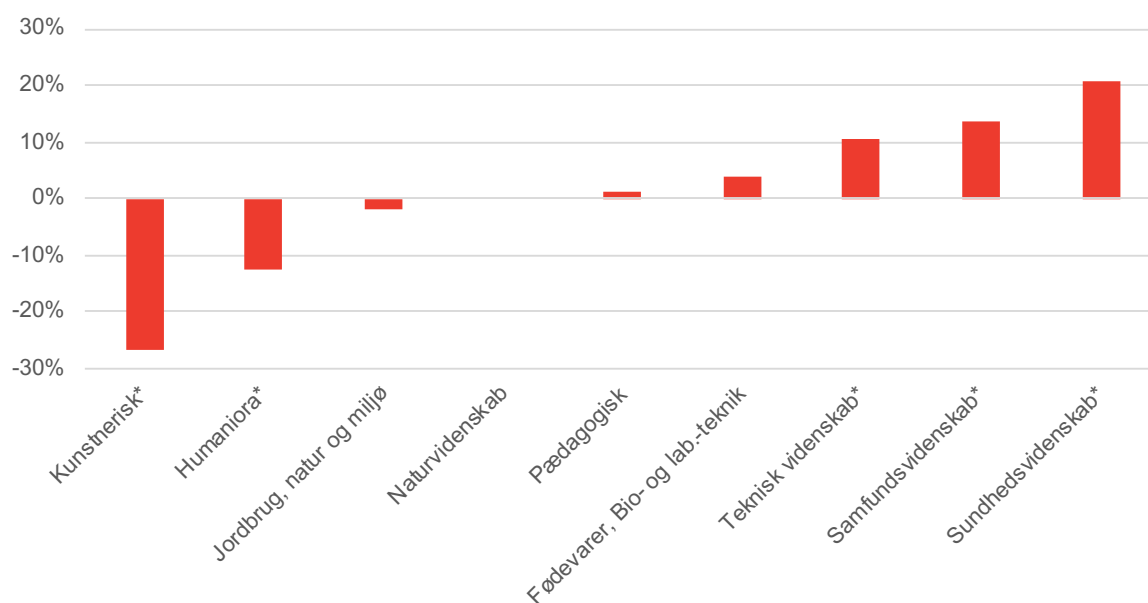

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Inkluderer dimittender fra 2010 til 2015. Beskæftigelsesgraden er baseret på BFL-registeret, som oplyser antal timer arbejdet i det andet år efter endt uddannelse divideret med 1.924. Naturvidenskabelige dimittender er baseline (NV = 0). * betyder, at marginaleffekten er signifikant.

Og samme billede gør sig gældende ift. gennemsnitslønnen for dimittenderne fem år efter afsluttet kandidatuddannelse, jf. figur 8. Det er altså ikke alene forskelle i fx dimittendernes køn og alder, der kan forklare den lavere gennemsnitsløn for beskæftigede dimittender fra fx de humanistiske uddannelser. Samtidig er det tydeligt, at dimittender fra de sundheds- og samfundsvidenskabelige uddannelser samt uddannelser inden for teknisk videnskab har en væsentlig højere løn end de øvrige dimittender.

Figur 8 // Procentvis forskel i løn fem år efter afsluttet kandidatuddannelse kontrolleret for baggrundskarakteristika. Fordelt på hovedområde.

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Inkluderer dimittender fra 2010 til 2015. Naturvidenskabelige dimittender er baseline (NV = 0). * betyder, at margina-leffekten er signifikant. Regressionen er baseret på log(realløn). Lønningerne er baseret på personer i beskæftigelse. Lønnen er beregnet ud fra arbejdsmarkedsbidrag i indkomstregisteret.

05

Data og Metode

Data og metode

Omdrejningspunktet for analysen er dimittender fra kandidatuddannelser i årene 2010-2015 og deres efterfølgende løn og beskæftigelse. Beskæftigelsesgraden er beregnet på baggrund af registeret "Beskæftigelse for lønmodtagere" (BFL) og bliver beregnet som graden af fuldtidsbeskæftigelse ved at tage antallet af arbejdstimer divideret med 1.924 timer. Når vi ser på dimittendernes status et til fem år efter endt uddannelse, bliver det opgjort som perioden efter afsluttet uddannelse. Så år 1 er altså de første 12 måneder efter endt uddannelse. Dimittendernes jobfunktion er bestemt ud fra DISCO-koden i "Registerbaseret arbejdsstyrkestatistik" (RAS) for dimittendernes primære beskæftigelse. Dimittendlønnen er beregnet som al indkomst, som der er betalt arbejdsmarkedsbidrag af. Der er kun medtaget dimittender, der i det pågældende år optræder befolkningsregisteret og i RAS.

Når vi tager højde for dimittendernes baggrundskarakteristika, er det med en OLS-regression, hvor vi har inkluderet kontrolvariable for bl.a. dimittendernes køn, alder, oprindelsesland, dimittendår, gymnasialt karaktersnit og forældrebaggrund. Der er kun inkluderet personer, der har et gymnasialt karaktersnit beregnet ud fra 13-skalaen. Resultaterne fra disse regressioner er tilgængelige efter forespørgsel.

06

Litteraturliste

Litteraturliste

AE, 2022.

Disponibel livsindkomst på tværs af uddannelsesgrupper.

Clausen, B.K., Skaksen, J.R., 2018.

Underudnyttelse af uddannelsesmæssige kompetencer. ROCKWOOL Fonden.

Dansk Erhverv, 2023.

Akademikere i ikke-akademiske job.

Dansk Industri, 2023.

Ledigheden blandt nyuddannede akademikere er langt om længe faldet [WWW Document]. URL <https://www.danskindustri.dk/arkiv/analyser/2023/1/ledigheden-blandt-nyuddannede-akademikere-er-langt-om-lange-faldet/> (tilgået 20.1.2023).

DEA, 2021.

Iværksætterier efter krisen.

DEA, 2016.

Universitetsuddannedes vej ud på arbejdsmarkedet.

Finansministeriet, 2016.

Økonomisk analyse – Uddannelse og arbejdsmarked.

IRIS Group, 2019.

Iværksætterier på Københavns Universitet.

Regeringen, 2022a.

Danmark kan mere III – Bedre uddannelser. Mere velfærd.

Regeringen, 2022b.

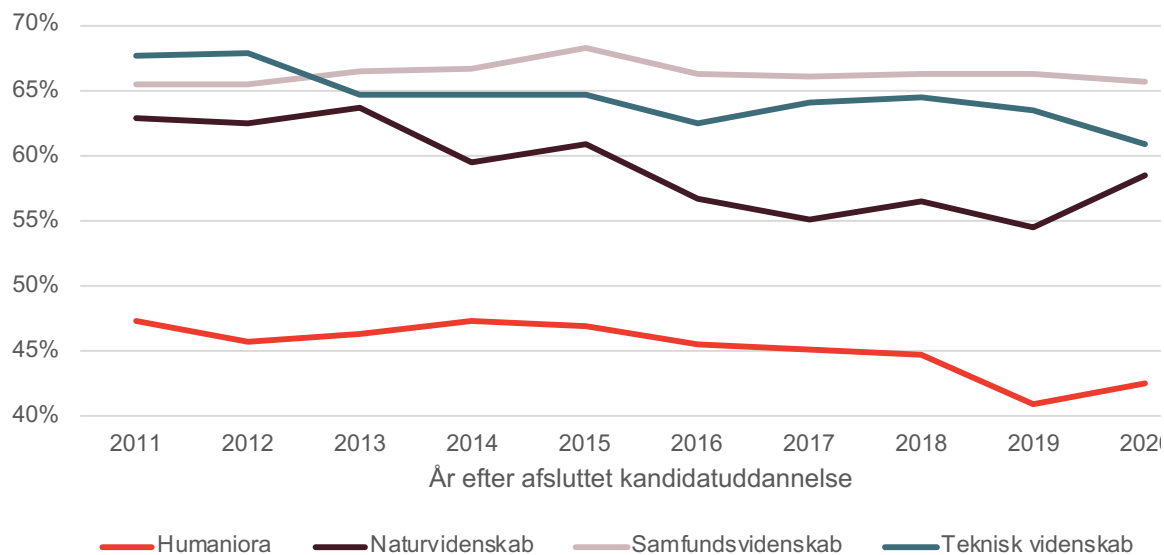
Ansvar for Danmark – Det politiske grundlag for Danmarks regering.

07

Bilag

Bilag

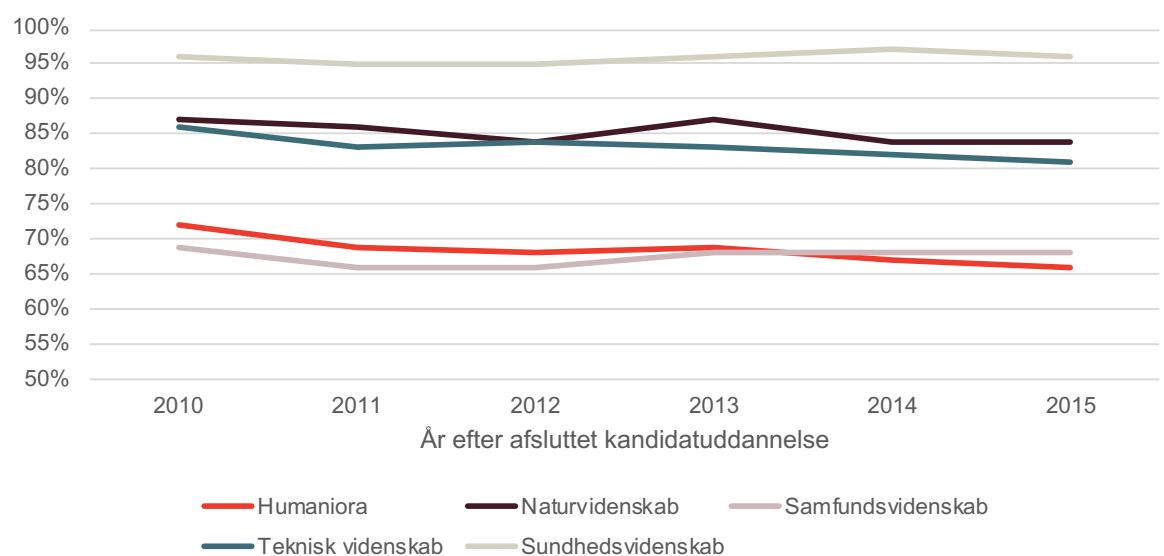
Figur 9 // Beskæftigelsesgraden et år efter afsluttet kandidatuddannelse i 2011-2020 fordelt på hovedområde

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelsesgraden er baseret på dimittender fra 2011-2020, et år efter at de færdiggjorde deres uddannelse. Beskæftigelsesgraden er baseret på BFL-registeret, som oplyser antal timer arbejdet i det andet år efter endt uddannelse divideret med 1.924.

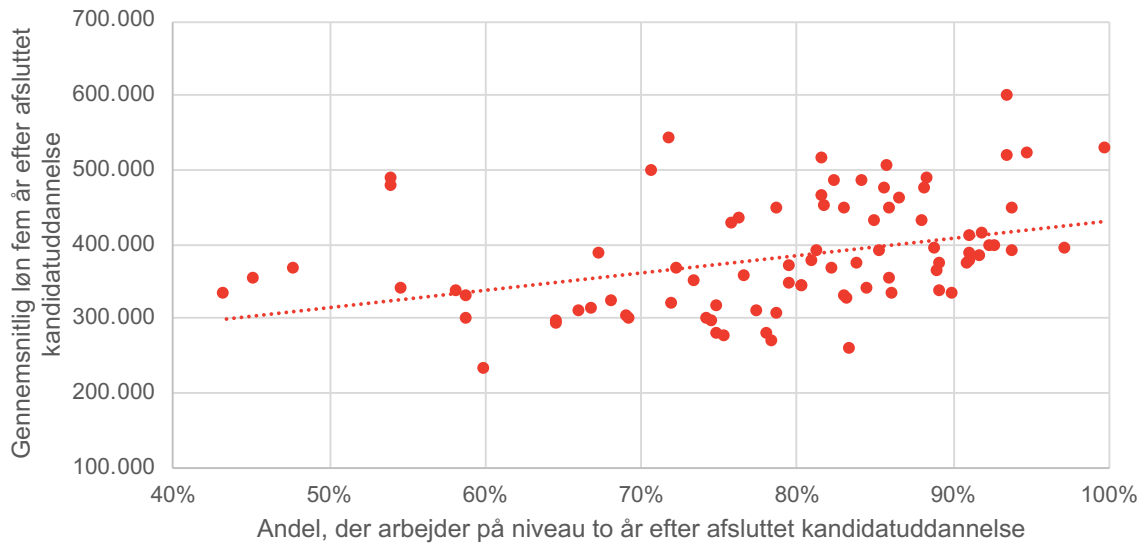
Figur 10 // Andel af personer der arbejder på niveau to år efter afsluttet kandidatuddannelse fordelt på uddannelsesgruppe

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelsen er baseret på RAS-registeret og er dermed opgjort ultimo november. Personer, der arbejder på niveau, er ansat i lederstillinger eller "arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område". Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte. År betegner tidspunktet for færdiggørelsen af en kandidatuddannelse.

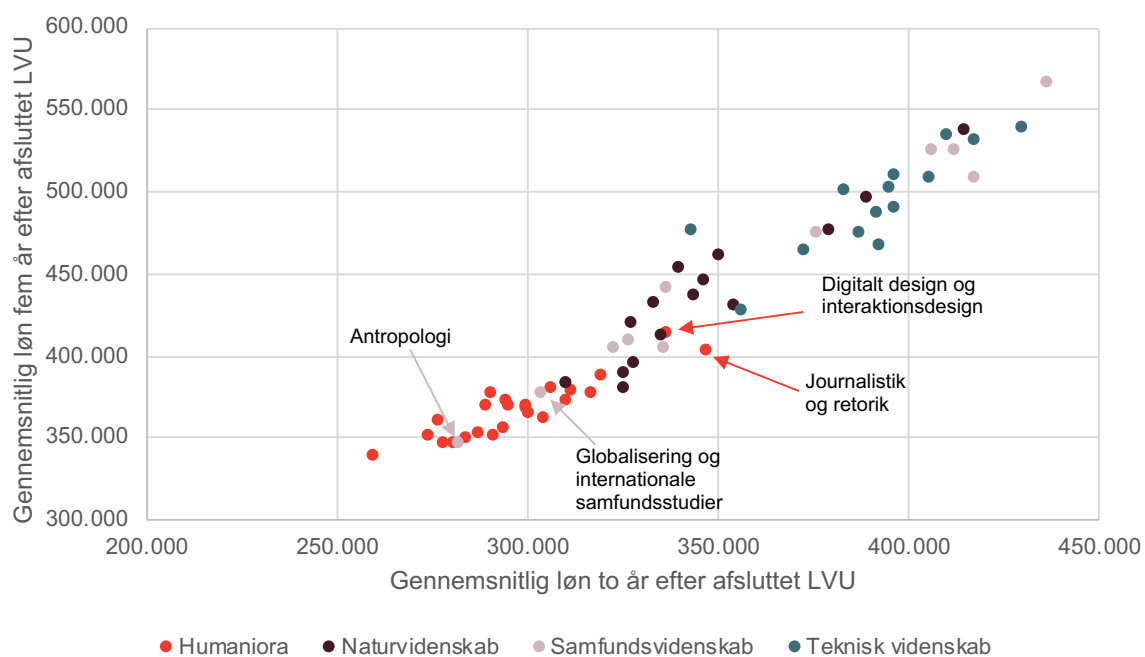
Figur 11 // Sammenhæng mellem andelen, der arbejder på niveau to år efter afsluttet kandidatuddannelse og gennemsnitlig løn fem år efter afsluttet kandidatuddannelse opdelt efter uddannelsesgrupper

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelsen er baseret på RAS-registeret og er dermed opgjort ultimo november. Personer, der arbejder på niveau, er ansat i lederstillinger eller "arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område". Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte. De gennemsnitlige lønninger er baseret på personer i beskæftigelse. Lønnen er beregnet ud fra arbejdsmarkedsbidrag i indkomstregisteret. Gennemsnittene er beregnet inden for de uddannelsesmæssige undergrupper. Uddannelser under politi og forsvar mv. er ikke inkluderet. Uddannelser med under 50 personer efter to eller fem år er ikke inkluderet.

Figur 12 // Gennemsnitlig løn to og fem år efter afsluttet kandidatuddannelse inden for udvalgte hovedområder

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelse er baseret på RAS-registeret og er dermed opgjort ultimo november. Der medtælles både deltids- og fuldtidsansatte. De gennemsnitlige lønninger er baseret på personer i beskæftigelse. Lønnen er beregnet ud fra arbejdsmarkedsbidrag i indkomstregisteret. Gennemsnittene er beregnet inden for de uddannelsesmæssige undergrupper. Uddannelser under politi og forsvar mv. er ikke inkluderet. Uddannelser med under 50 personer efter to eller fem år er ikke inkluderet.

DEA

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K

www.dea.nu